

PORSARP WESTERGÅRD UNDER 100 ÅR

Detta är ett försök att sammanfatta livet på och omkring fädernegården Porsarp (i fortsättningen benämnd Westergården) under 1900-tal.

Jag Curth Ragnarsson ägare till Porsarps 1:4 Westergården sedan 1987 01 01 har hållit i pennan. Till min hjälp – både att komma ihåg och skriva en del - har min syster Siv Axelsson varit. Jag tackar för den hjälpen.

En sådan här skrivning blir egentligen aldrig färdig – det dyker ständigt upp nya minnen och händelser som man kanske skall dokumentera. Vi får se om det blir någon vers II.

De källor jag använt mig av är bl a

- Förord av Claes E Båge till sin fars släktregister skrivet omkring 1950
- Carl J Andersson Memoarer skrivna omkring 1920
- ”Ett litet bidrag till släktkrönikan” skrivet av C Fritz Eelde 18/1 1942
- Stamtavla från släkten Peter Jaensson omfattande 8 generationer från 1704-1950 skriven av Hugo Båge i augusti 1950.
- Intervju sommaren 2003 med moster Lisa
- Intervju med kusinen Marianne Södergren (moster Annas dotter) sommaren 2003
- Reseskildring från resa till USA av Carl J Andersson skrivet sommaren 1920
- Minnesbok skrivet av mor Astrid
- Gårdshandlingar/kartor över Porsarp (bl a insamlat av Anna Eelde)
- Intervju med Rune Andersson, Narbäck
- Stavabygden – Gränsbygden. Författare Arne Ivarsson
- Släktregistret Disgen (mitt datorstödda släktregister)
- Gårdshandlingar 1835- 1999 för Porsarp och Gårdsslätt (sorterade och dokumenterade 2004.)
- Anna Eeldes bearbetade kartmaterial från olika skiftesförrättningar
- Skrivelse av PO Hjertstedt om Klevens kvarn
- Siv berättar barndomsminnen
- Arne Ivarssons forskning i Östgötabladets arkiv 1890-2012

- Arne Ivarssons skrivningar ”Porsarp en gammal by i Holaveden” (juli 2009)

Jag har valt att dela upp texten i 10-årsperioder och systematisera texten i följande rubriker:

- Gården
- Människorna

Bilaga I: Släkttavla för 10 generationers ägare av Porsarp

Bilaga II: Några ord om byggnationen i Porsarp och dess uppkomst under de senaste 200 åren

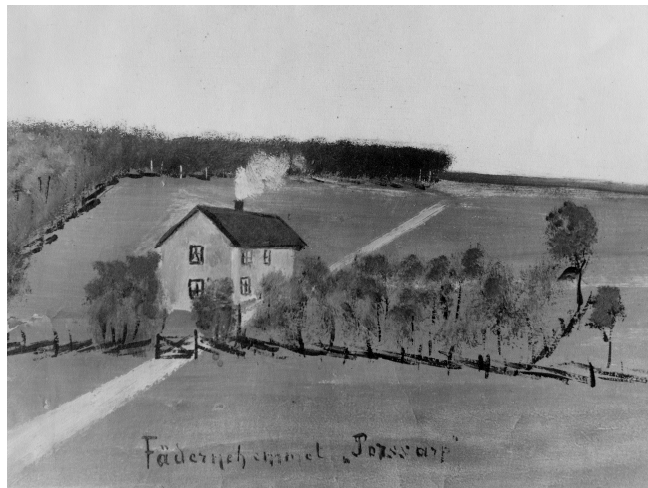
Innehållsförteckning

Före -1900	
Gården	4
Skiftesförrättningar i Porsarp	4
Människorna	9
1900-1910	
Gården	15
Människorna	16
1910-1920	
Gården	17
Människorna	17
1920-1930	
Gården	20
Kvarnen i Kleven	21
Människorna	23
1930-1940	
Gården	28
Människorna	29
1940-1950	
Gården	33
Människorna	34
Siv berättar barndomsminnen	35
1950-1960	
Gården	43
Människorna	45
1960-1970	
Gården	47
Människorna	47

1970-1980	
Gården	49
Människorna	50
1980-1990	
Gården	51
Människorna	51
1990-2000	
Gården	52
Människorna	52
2000-2010	
Gården	53
Människorna	53
2010 –	
Gården	54
Människorna	54
Bilaga I	
Släkttavla för 10 generationers ägare av Porsarp	55
Bilaga II	
Några ord om byggnationen i Porsarp och dess uppkomst under de senaste 200 åren.....	56

Först gör jag en del nerslag i Porsarps historia före 1900 eftersom jag fått tag i en del mycket intressant litteratur (se litt hänvisningen)

..... före 1900 Gården

Denna bild hittades bland gårdshandlingarna för Porsarp. Troligen från 1800 talet. Fädernegården Porsarp står det med darrig stil på bilden.

Skiftesförrättningar i Porsarp.

Skiftesförrättningar i Porsarp har förekommit 3 gånger, den första möjligen med anledning av en gränstvist under 1600 talet, andra gången vid storskiftet 1786 och tredje gången vid laga skiftet 1840.

Porsarp (hela byn) består av $\frac{3}{4}$ mantal eller 64 hektar.

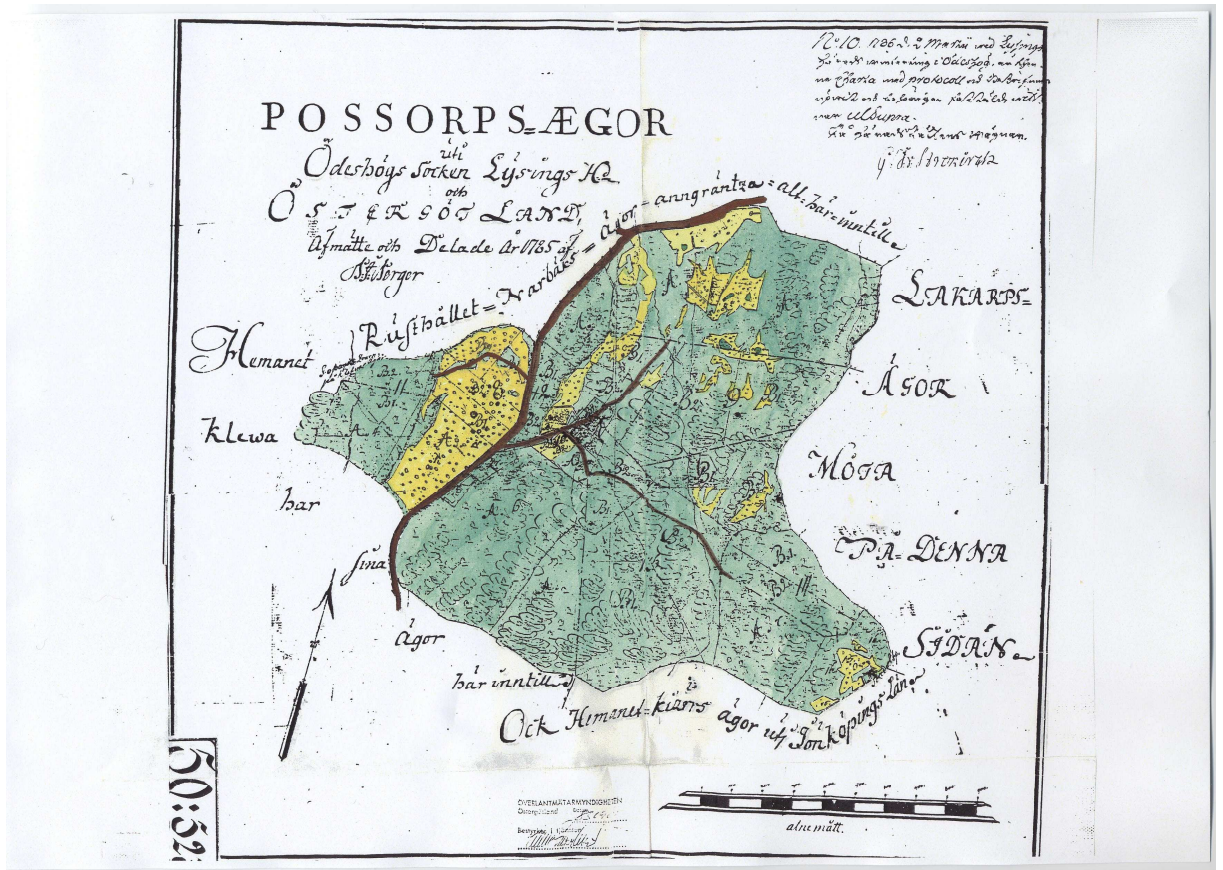

Karta från 1600 talet är troligen upprättad i samband med någon gränstvist

På 1600- talskartan ser man den odlade jorden till större delen bestående av den stora åkern väster om landsvägen (vid nuvarande Westergården) därutöver endast mindre och utspridda åkrar norr om Östergården. . Husen på Östergården samt soldattorpet är markerat. Däremot finns inte Westergården (eller Södergården) med. Längst i väster ser man Klevaberget markerat och bäckens sträckning samt huset på Narbäcks Westergård markerat. Denna karta omfattar hela Porsarp d v s alla nuvarande 3 gårdar.

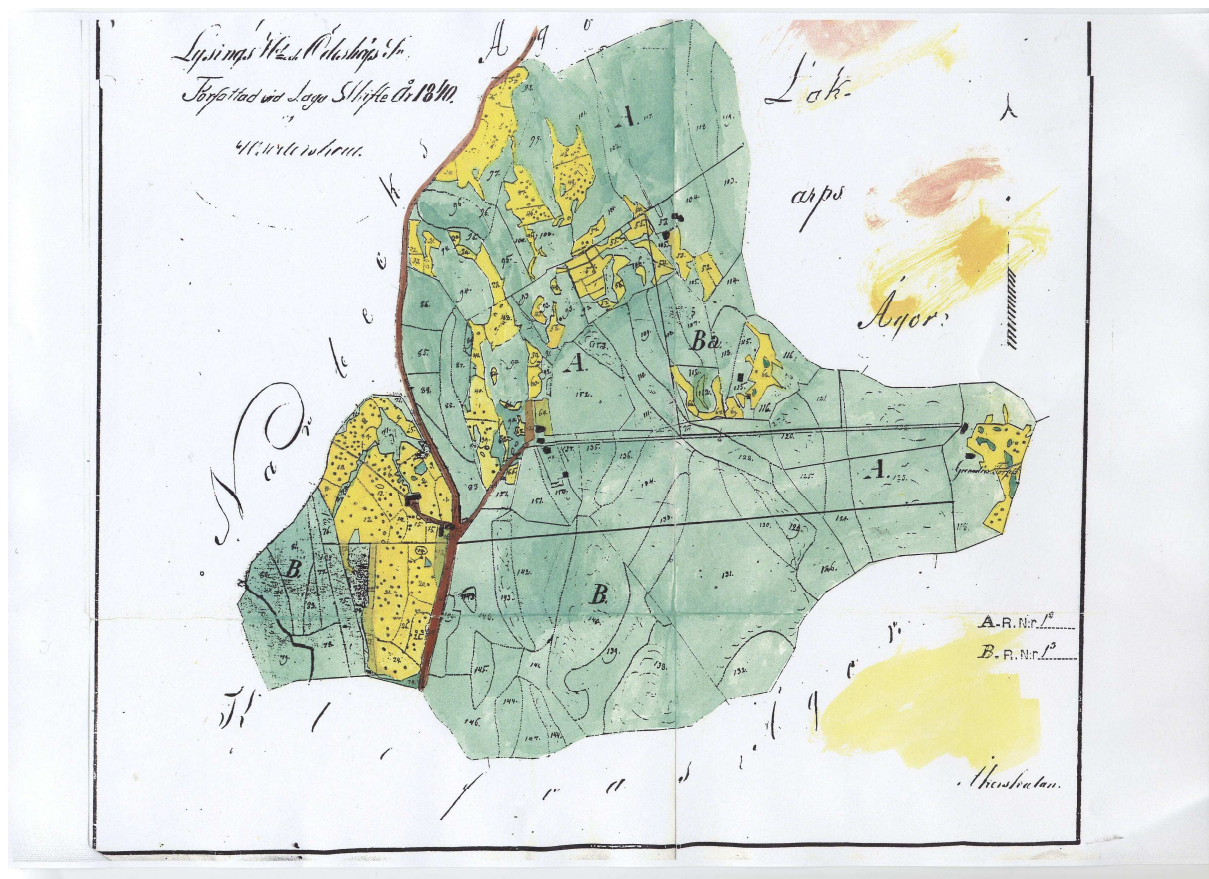
Genom byn har den gamla landsvägen gått oförändrad i sin sträckning i kanske tusen år eller mera. Från början en ridstig och från 15 -1600-talen vagnväg. Husen i byn byggdes från början inte utmed landsvägen utan på lite avstånd (se Östergården) för att bättre kunna skydda sig från oönskad resande på vägen. Först på 1840-talet uppstod bebyggelse utmed landsvägen i Porsarp (se nedanstående karta från laga skifte 1840)

Utöver landsvägen har också funnits stigar över markerna ända in på 1950-1960 talet .Det gick stigar till Norra Kärr (där det på 1900-talet fanns lanthandel och vidare mot Ingefrearp och Kvatarp (där det finns äktenskapliga kopplingar i flera led), Kleven, Palmatorpet och ner mot Vättern (och "länsgränsen")

Denna karta är från Storskiftet 1786

Storskifteskartan från 1786 påminner vad gäller odling om den äldre kartan . Några nya mindre åkrar har tillkommit, vägar har markerats upp mot Lidholms, mot Torpet och mot Narbäck Westergård. Vägen mot väster kan tyda på att det kan finnas en bebyggelse där eller är det bara en väg ut till de odlade markerna men vägen är dragen mera norrut eftersom "Norra tampen" är markerat just där vägen går. OBS grönmarkeringen för Norra Tampen, "ön" som låg nedanför nuvarande hönshuset och som far tog bort 1952 samt den gröna området ner mot "Fårakullen" nere i ängen.

Karta från Laga Skifte 1840

Här har Westergårdens bebyggelse tillkommit. OBS att både mangårdsbyggnaden och "Boa" är markerad mycket nära vägen och nära varandra. Tillhörande markområden för gårdarna har tydligt markerats med A (Porsarp 1:2) för Östergården och B (Porsarp 1:3) för Westergården Ba för Lidholms samt husen på Grenaldjärstorpet.

Vägen mot väster på den förra kartan är borta men ett grönt stråk syns väster om "Norra tampen".

I de senare kartmaterialen känner man igen stora delar av den uppodlade marken. Viss utökning har skett genom åren. Anna Eelde som tagit fram kartmaterialet från de olika skiftesförrättningarna och tillsammans med mor Astrid har hon satt namn på ett stort antal av åkertegarna.

Det har varit svårt att här illustrera åkrarnas namn på karta varför här enbart uppräknas namnen och en markering vilken gård de tillhörde:

Tillhör gården:	Åkern namn	Åkers ung placering:
Östergården	Flatåkern	Mitt emot Narbäcks gård
	Leringen	Innanför Flatåkern i norr
	Stensåkern	-"-

	Nyland	-''-
	Långlindeåkern	-''-
	Veteåkern	Strax norr om husen
	Kålåkern	-''-
	Tykalinderna	Öster om husen
	Nilslyckan	Vid Lidholmshusen
	Stolpåkern	Öster om vägen mot Narbäck
	Gutadalsåkern	-''-
	Rumpåkern	-''-
	Gaffelåkern	-''-
	Kålgårdsland	Söder om vägen upp till Östergården
	Humleåkern	Vid fjäringspån
Westergården	Landsvägsåkern	Wester om fjäringspån
	Västra gårdet	Stora gårdet väster om stora vägen
	Norra tampen	''Ö'' i åkern norr om bebyggelsen
	Palmatorpet	Grenaldjärstorpet i Öster

Porsarp hörde fram till mitten av 1600 talet till Brahes grevskap. Sedan ägdes det av släkten Ribbing och gick därefter till kronan. Porsarp skatteköptes 29/5 1759 (källa: Stavabygden) Skatteköptes betyder att gården blev en egen enhet som betalade sin egen statliga skatt.

Westergården är belägen i västra delen av byn Porsarp och som sista gård närmast smålandsgränsen med ¼ mantal. Efter Peter Jaensson som ägde hela gården (17840820-18570611) delades gården och Anders (Andreas) Petersson ärvde 4 delar, Lidholm 2 delar och Carl Gustaf (en bror till Andreas) 1 del. (Nuvarande Landinggården) Uppgifterna hämtade ur Carl J Andersson Memoarer.

Tyvärre har jag inte hittat någon bild på "gamla stugan" på Westergården (jag har för mig att jag sett en sådan hemma i föräldrahemmet men nu kan jag inte hitta någon (Efterlyses!!)).

Vad som är oklart är varför det finns byggnader med på 1840-talskartan ovan. Om gården skiftades 1857 efter Peter Jaensson död borde det inte finnas med byggnader på denna kartan? Men troligtvis bebyggdes Westergården innan den skiftades och innan Peter Jaensson dog 1857.

Det gamla boningshuset stod troligen något vid sidan om nuvarande boningshuset. De stenar som syns i gräsmattan norr om matkällaren är enl min far Ragnar grundstenar från gamla huset men om dom flyttats dit går inte att säga. På gräsmattan söder om "boa" kan man vid torrperioder ana

fyra grund/hörnstenar som ligger grunt i gräsmattan. Kanske dessa är gamla grunden från det första bostadshuset?

I en anmälan till Brandstodsbolaget inom Östergötland med Wadstena län?? den 15/8 1864 av Andreas Petterson om försäkring kan man få en uppfattning om bebyggelsen storlek på Porsarp 3/8 mantal:

	Fot		
	Bredd	Höjd	Bredd
1. Manbyggnaden i två våningar med 4 rum, 3 eldstäder med förbättrat tegeltak	30	11	12
2. Flygelbyggnad, nybyggd under spåntak, under visthusbod och snickarverkstad även spannmålsvind med väggfasta säderlårar (nuvarande ”boa”?)	28,5	9	16
3. Stall fähus, foderlador med skullar	40,5	10	21
4 Loge med 2 lador	49,5	9	19

Anm: 1 fot är lika med ½ aln eller 0,2969 m. Mangårdsbyggnaden var alltså ca 9x3,6 meter. Inget stort hus jämfört med dagens normalhus.

Människorna

Porsarp var fram till Peter Jaensson död 1857 ett begrepp som omfattar **hela** nuvarande byn Porsarp

Ur Carl Andersson memoarer (mormors halvbror) har vi de äldsta ögonblicksbilder nedtecknade. Där kan man läsa om hans farfar (**Peter Jaensson 1784-1857**) att han bodde sista åren i ett litet rum en trappa upp (i nuvarande Östergården) , satt framför spisen och bakade plättar av ärtmjöl och smörjde plättpannan med ett stycke ister. Han var lång och reslig men en krokryggig gubbe klädd i knäbyxor med rem att knäppa i sidorna samt skinnkaschett på huvudet. Gården födde 4 kor, 1 häst och gris och några får samt rätt många höns. Peter var född i Bollkälla och gifte sig till Porsarp..

Före Peter Jaensson har vi en komplett stamtavla i rakt nedstigande led över dem som ägt och bott i Porsarp bakåt till Nils Jönsson (1667-1695).

Från Peter Jaensson tid och framåt kan man bilda sig en uppfattning om hur människorna i Porsarp och bygden levde.

Peter Jaensson hade 7 barn där Anders (Andreas) Petersson tilldelades Westergården och är vår anfader. De andra barnen var

- Peter Johan (1813-1873) som vid uppdelningen efter Peter Jaensson död 1857 tilldelades Östergården

- Anders (Andreas) Pettersson (1915-1900) tilldelades Westergården
- Carl- Gustav (1820-1882) tilldelades Södergården (nuvarande Landins)
- Hans Fredrik (Peter) (1824-1873) blev gästgivare i Sjöberga. Han skildes 1855 då det uppenbarades att han hade 3 uä barn med en piga från Narbäck. Han gifte sig med henne på sin dödsbädd.
- Maja-Stina (1827-1908) tilldelades Lidholms lilla gård
- Malkus (1829-) Stockholm
- Sven-Otto (1831-)vedhandlare i Stockholm

Andreas Pettersson (1815-1900) gifte sig 1852 med Stina Andersdotter från Ingefreakarp och bosatte sig i Porsarp. Därefter bodde de i Krokek och Sjöberga där han en tid skötte postdiligensen. Sjöberga gästgiveri var utbyggd efter att nya landsvägen blivit klar 1852 (Se inskription i berget vid Blåport). Det är oklart om Andreas Pettersson bodde hela tiden i Porsarp eller om han några år bodde i Sjöberga (eller Krokek) Hur som helst så bodde han i Porsarp 1865 då första fru dog och han gifte om sig 1868.

Andreas Pettersson var gift 2 ggr och i sitt 2:a giftemål föddes vår mormor Teresia.

De andra barnen var

1:a giftemålet (Stina Andersdotter 1831-1865)

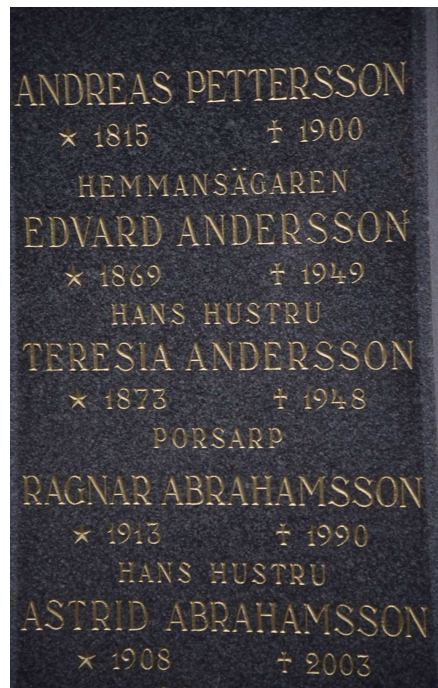
- Carl Johan (1853-1934) Grosshandlare i Stockholm (släkten Båge)
- Augusta Mathilda (1854-1939)
- Fritz Alfred 1857-1927) (släkten Eelde)
- Axelina (Lina) Josefina (1859- död i Amerika)
- Frans Herman (1861-1933) Grosshandlare i Stockholm

2:a giftemålet (*Maja Lotta Johannesdotter (1832-1916)*)

- *Sven Otto (1869-1885) drunknade i Vättern*
- *Teresia (1873-1948) Vår mormor!*

I det sammanhanget skall nämnas ett mycket intressant dokument skrivet 13/11 1942 av C Fritz Eelde son till Fritz Alfred Andersson . Han beskriver bl a om stämningen i hemmet sedan andra hustrun anlänt med egna barn. Det var mina barn, dina barn och våra barn där första hustruns barn blev lidande. Han beskriver på ett engagerande sätt hur han rekommenderar sina söner att söka sig till Stockholm och stå på egna ben och vilket lyckligt liv hans föräldrar fick i Stockholm.

Man kan väl säga att Andreas Petersson är vår anfader som lämnat de tydligaste spåren efter sig. Han var mångbetrodd i socknen bl a som auktionsförrättare. Han finns som förstanamn på vår familjegrav på Ödeshögs kyrkogård. Däremot finns inga uppgifter om var hans första eller andra hustru ligger begravd. Hans andra hustru kommer från Kvatarp i Grenna landsförsamling och det kan vara rimligt att gissa att hon begravts där hennes första man ligger begravd. Hans första hustru var född i Ingefrearp (nästgårds till Kvatarp) i Grenna landsförsamling och dog i barnsäng 1865.

Andreas Petersson dog 1900 85 år gammal. Då hade yngsta dottern Teresia (min mormor) gift sig med Eve Andersson från Rinna.

Mormor och morfar Teresia och Eve Andersson gifte sig 18980623. Morfar kom från Rinna. Anledningen till att han träffade mormor var att han hade en syster Matilda Sofia (1857 01 05)som var gift med folkskolläraren i Munkeryd och bodde i Munkeryds skola sedan 1881 01 10.

Här är boningshuset på Skrälleberg. Huset är enl nuvarande ägare utvändigt intakt. Takhöjden är mycket låg inomhus. En viss tillbyggnad har skett bakom huset.

Detta uthus är helt intakt både utomhus och inomhus från 1800-talet. Troligtvis ett svinhus

Detta är en bild på morfars far och mor taget någon gång i slutet av 1880-talet.

Morfar var född 18691003 på litet ställe som hette Skrälleberg vid Ljungstorp i Rinna socken.

De var 6 syskon varav 4 utvandrade till Amerika. Han arbetade på olika gårdar i Rinna och Ekeby socknar. Han var snickare också och byggde ladugårdar och mindre hus. (En kunskap som han kom att ha mycket nytta av då han flyttade till Porsarp.)

Vid ungefär 25 års ålder träffade han mormor (Teresia) . Han gick den långa vägen mellan Rinna och Munkeryd där hans syster bodde för att hälsa på mormor Teresia . Det går rykten att han inte var så väl sedd i bygden. Enl. Gösta Eriksson i Lakarp stod ungarlarna en kväll och passade på honom vid fjäringspån. Där rök de ihop men morfar var en stark karl och han klådde upp antagonisten så han försvann och lär inte kommit tillbaka. Enl en skröna som Ingrid Hjerstedt (min kusin och dotter till moster Anna) hade hört som barn var att morfar åkte på en höghjulig cykel från Rinna till Munkeryd och Porsarp. En gång hade han kört på en dam i Ödeshög. I vart fall var morfar känd i bygden för sitt raska sätt.

Efter giftermålet 1898 bosatte de sig i Rinna. Det var en katastrof. Dels hade mormor aldrig varit utanför föräldrahemmet dels var stugan trång och svärmor inte så snäll. Något barn föddes tydligen också (enl moster Lisa) och mormor vantrivdes. År 1900 dog Teresias far Andreas i Porsarp och mormor och morfar köpte och flyttade tillbaka till Porsarp

De betalade 5000 kr i köpeskilling och Teresias halvbröder i Stockholm var mycket snälla och hjälpte dem med pengar. De kom sedan att ge ekonomiskt stöd till Porsarp långt in på 1950-talet. Se vidare nedan.

En spekulation/tanke: Mormors far Andreas dog 10/5 1900 och köpehandlingarna på Porsarp för morfar/mormor är daterade 23/1 1901. Den 6/2 1901 dog morfars far (modern var troligen död sedan något år) – en månad efter att köpehandlingarna hade skrivits på Porsarp. Vad hade hänt om han dött ett par månader tidigare och innan de bestämt sig för att flytta till Porsarp (de bodde ju nu i Rinna)? Då hade de med all säkerhet bott kvar i Rinna och släktgården i Porsarp hade idag bebotts av någon annan!!

Det som nu har redovisats är närmast en bakgrund till 1900 talet i Porsarp. Nu har Teresia och Edvard Andersson (min mormor och morfar) tillträtt gården och 1900 talet skall jag nu försöka sammanfatta:

.

1900 – 1910

Gården

På gården fanns vid deras tillträde enbart gamla fallfärdiga hus – både boningshuset och ladugården. (Troligen byggda under 1840-talet Se ovan)

Det gamla boningshuset stod troligen något vid sidan om nuvarande boningshuset. De stenar som syns i gräsmattan nordväst om matkällaren är enl min far Ragnar grundstenar från gamla huset men om dom flyttats dit går inte att säga. Tyvärr har jag inte hittat någon bild på de gamla husen.

Morfar fick börja planera för nybyggnader och skaffade fram virke som han på vintrarna körde med häst från Allmänningen i St Åby (drygt 3 mil!!) direkt efter att han tillträtt fastigheten 1900.

Först byggde han ladugården som blev färdig 1905. Boningshuset var slitet och gammalt

Här är en bild på ”nya huset”. Originalbilden hittade jag ”av en händelse” på väggen i moster Lisas sängkammare.

Det nya boningshuset var klart 1910 och bestod första åren av 1 rum och kök. (enl mors minnesbok) På ovanstående bild ser huset större ut så det

kan vara ett minnesfel av mor eller så inreddes inte hela huset från början. Vid ombyggnaden av huset på 1990-talet hittades en timrad vägg mellan köket och "salen" som talade för att detta kan ha varit en yttervägg en gång i tiden.

Personerna på bilden är morfar längst till vänster, bakom troligen moster Hedda, mormor Teresia och mormorsmor Charlotta. Längst fram Anna, Elsa, Astrid och Lisa. Bilden tagen midsommar 1915 om man ser till björkarna på verandan (Charlotta dog 19160222)

Observera häcken i bakgrunden och körsbärsträdet till höger som p g a röta togs ner sommarn 2003. Lönträdet och plommonträden framför huset är några år och fruktträden (päronträden) i södra trädgården verkar fullvuxna och har antagligen funnits i trädgården sedan tidigare.

Människorna

År 1898 gifte Teresia och Edvard sig och flyttade till Rinna och morfars föräldrahem. Den 16/5 1900 dog mormors far Andreas Pettersson och mormor och morfar fick överta gården Porsarp och flyttade hem för att bli ta hand om Teresias mor Charlotta (min mormorsmor).

En fundering är vad som hänt om Peter Andreas Andersson (mormors far) levtt ytterligare något år. År 1901 02 06 dog nämligen morfars far. De var 6 syskon varav 4 var i Nordamerika och hans syster var gift med folkskolläraren Nilsson i Munkeryd. Mormor och morfar bodde ju där efter att de gifte sig 1898. En fundering

Och barnen kom, först Anna 1902 sedan Elsa 1904 och därefter Astrid 1908. Mor skriver i sin minnesbok att med mormorsmor var de 6 personer i 1 rum och kök. Under de år nybygget pågick skriver mor att barnen skickades till släkten bli bodde mormorsmor och Astrid hos moster Hedda i Kvatarp. När Lisa föddes 1911 låg hon och Astrid i mormormors (Charlotta) säng och Elsa och Anna låg i köket.

Detta årtionde präglades säkert av hårt arbete. Virke till nya hus skulle anskaffas och både ladugård och mangårdsbyggnad byggdes. Morfar Eve var ända in i sin ålderdom känd för att vara en praktisk man och mycket arbetsam.

1910 – 1920

Gården

Jag har inga direkt uppgifter om hur gården utvecklades eller och vad som hände dessa tio år. Troligen pågick fortsatt utbyggnad av husen, uppodling av mera åkermark samt stenbrytning.

Människorna

Detta årtionde växte familjen och barnen gick i skolan. Jag väljer här att göra en direkt avskrift ur mors minnesbok:

”Något om skolan i Munkeryd

Jag minns när jag började skolan 1915. Mamma var med inskrivningsdagen, en lite blyg flicka som aldrig varit ensam borta. Jag hade sällskap från Holkaberg med Karin som sedan flyttade. Vägen var lång och något att åka fanns ej, vi fick traska och gå vinter som sommar. Dåliga läderkängor på fötterna, ullstrumpor var vi så genomblöta när vi kom fram, då torkade vi kläderna vid den stora järnkaminen som vi själva fick bära ved och elda i men frysa fick vi göra mycket.

I andra klass brann skolhuset ned sen höll vi till i gårdarna 2 år innan den nya skolan blev färdig. Lärarinnan hette Judit Lundkvist. Läraren först hette Elfin Johansson och sedan Einar Gustavsson.

Vi började läsåret 1 mars, gick varannan dag till midsommar, 1 augusti – 1 december så därefter var vi hemma de kallaste månaderna. Då var det fortsättningsskola för dem som gått ut 6 klasser men den var frivillig. Jag har gått 2 år, 6 veckor per år.

Jag minns skolan som ljus och mycket god, bra lärare och mycket fick vi lära oss. Men nog var de stränga och kunde både vara arga och ibland slå pojkarna men de var rättvisa och bra. Kamraterna var bra, fast jag var ensam flicka i klassen. Vi var 2 klasser i samma sal. Utflykterna var inte långa på den tiden. Till Stava hamn eller upp i den stora skogen kunde vi få gå på lästimmen. En gång var vi så långt som till Isgårda såg och Klevens kvarn, då tror jag vi fick kaffe eller saft av mamma här i Porsarp. Det var en sommarutflykt!

Men skoltiden var rolig och gick allt för fort även jag skulle sluta skolan 1922

Jag får nog skriva att mina barndomsminnen är både ljusa och goda ja mycket goda....

Minns inte några mörka minnen just, då vi alla var friska, frånsatt spanska sjukan som härjade 1918, då låg de sjuka i varje hem. Många hem fick lämna sina kära, som döden skördade.

Här låg vi alla på en gång utom pappa. Jag hade lunginflammation det var en tråkig vinter men även den gick och det blev bättre.

År 1922 fick jag min första cykel, det var en dag som jag kände mig stor. Även år 1922-1923 gick jag och läste och konfirmerades i maj 1923”

Den här bilden är intressant. Troligen tagen mellan åren 1910-1916 och visar mormorsmor Charlotta med sina döttrar mormor Theresia med morfar Eve samt till vänster Hedda i Kvatarp (dotter från Charlottas första äktenskap) och hennes man August Andersson. Jag tror att detta är den första bilden på mormor och morfar. Någon bröllopsbild har jag inte hittat. (Kan det vara samma fotograf som tog bilden framför huset Se sid 14. I så fall är bilden från 1915.)

Den 29 februari 1916 dog mormorsmor Charlotta. Hon var alltså mormorsfars hustru (Andreas Petersson) i andra äktenskapet. Hon hade 3

barn i ett tidigare äktenskap och en son utöver mormor i 2:a äktenskapet (Sven Otto) som drunknade i Vättern 1885. En av hennes döttrar i 1:a äktenskapet moster Hedda bodde i Kvatarp och umgicks mycket med sina halvsyssters barn (Mor Astrid, moster Lisa etc.) Moster Lisa talade hela tiden om "moster Hedda".

Efter maken Andreas död 1900 hade Charlotta bott inneboende hos mormor och morfar på andra våningen. Vid bouppteckningen tilldelades mormor och morfar alla hennes tillhörigheter till ett värde av 164,50. Därtill tilldelades morfar en ersättning för underhåll o vård under 10 år på 1065 kr. (enl bouppteckning och arvskifteshandlingarna)

På tal om att yngste sonen Sven Otto drunknade har det sagts att han var förståndshandikappad och sprang före föräldrarna ner till Vätterns strand där han drunknade eftersom han inte kunde simma.

På en fråga till min mor varför hon inte kunde simma svarade hon alltid att de som barn inte fick bada i Vättern för sin mor eftersom hennes bror hade drunknat.

Annars växte familjen med de fyra flickorna. Denna bild är troligen tagen 1918 och visas från vänster Elsa, Astrid, Anna, mormor, morfar och lilla Lisa 7 år.

Vilket fint kort på hela familjen!

1920 – 1930

Gården

Så här såg troligen mangårdsbyggnaden ut i slutet av 1920-talet. Nu har huset fått en veranda på framsidan, tegel på taket och brädfodring på väggarna.

Vem som står på verandan har varit svårt att se men troligtvis är det morfar och mormor sitter på bänken till höger.

1928 fick morfar Eve Andersson detta diplom från Östergötlands hushållningssällskap. Morfar har alltid varit känd i bygden för sin stora arbetsförmåga. Diplomet har hängt i hallen i Porsarp alla år. Jag har för mig att jag hört någon gång att det var en belöning för den stenmur som har byggts från "Norra tampen" bort emot gränsen till Narbäck. Muren finns kvar än dag även om den förfallit något.

Kvarnen i Kleven

Detta avsnitt handlar inte direkt om Porsarp utan mera om granngården Kleven och den kvarn som funnits där. Vi hade bett PO Hjertstedt (död i jan 2010) skriva ner sina minnen från kvarnen i Kleva. Under hösten 2009 hade vi en träff i kvarnen där Per-Olof Hjertstedt, Magnus Lundberg i Kleven, Rune Andersson i Narbäck, Sten-Egon Granstrand i Kaxtorp och Arne Ivarsson samt Siv o jag deltog. Inför denna träff hade vi bett PO skriva ner sina minnen från kvarnen

:

Här är hans skrivning:

Jag som skriver detta heter Per Olof Hjertstedt.

Jag fråntager mig också ansvar för eventuella fel som kan uppstå.

Något om Klevens Kvarn sedan 1920.

Här fanns ju vatten som man kunde dämna upp och använda. Det byggdes två stycken dammar, Ängadammen och Kvarnadammen. Här kunde man då reglera vattnet med olika fördämningar och luckor att öppna och stänga för. Att få hjulen att rulla vattnet var på den tiden mycket värdefullt att kunna använda. Här var ju ett högt vattenfall, vattenhjul i gamla kvarnen som är öster om vägen. Att bära upp säckarna till övervåningen där kan man tänka sig hur tungt det var, men då var man stark och visste inte om något annat. Kan tyvärr inte visa den invändigt på grund av allt vatten och regn vi fick i somras. Det kom ju 335 millimeter på en kort tid. Den värsta översvämningen jag varit med om, som inte ännu är helt reparerad. Då var det inte lätt att vara här, grus och sten ligger på åkern här nedanför ännu kvar. Se Arne Ivarssons bild på utsidan på kvarnen kan ni förstå hur vi hade det. I 3 veckor var vägen inte farbar, tur att Roger, min pojk, hade grävmaskin.

År 1928 blev det exekutiv auktion på både Kvarnen 1.12 och gården 1.14.

Då köpte Emil Johansson i Ölmstad allt samman inne i Jönköping för 13,000 kronor. Då det inte fanns fler som var intresserade slog de för

honom. Då han kom hem och så det höll det äktenskapet på att gå sönder. Det var inte lätt för honom, men han var en mycket driftig person. Han flyttade aldrig hit, då han hade familj och 2 gårdar i Ölmostad. 1930-1932 byggde han den nya kvarnen. Med hjälp av byggmästare och redigt folk klarade han det. Då fick man folk att jobba för nästan ingenting långa dagar. Här bor också en mjölnare som heter Arvid Svensson och Ester. De hade 6 barn, de fick också ställa upp och hjälpa till med olika arbeten. Till kvarnfastigheten fanns det också en ladugård det är också 23 tunnland jord till. Arvid hade både kor och grisar. Han lämnade också mjölk till Gränna Mejeri samtidigt som han malde åt Emil. För han malde hade han 80 kronor i månaden och allt jobb i kvarnen. Alla bönder åkte hit och malde, både till djuren och brödsäd. Kvarnen drevs av vatten. En tunnel byggde Emil också från ladugårdsdammen ända ner till nedre kvarnen, där satte han också dit en turbin. Här sattes också dit en råoljemotor i ett särskilt rum vid kvarnen. Den var svår att få igång dessa kalla vintrar på den tiden. Mycket att mala, hela kvarnen var full med säckar från olika bönder. Dessa fick märkas upp med namn så det inte blev fel. 1941 fick vi här i Kleven elektrisk ström. En elmotor sattes in i nedre kvarnen på 35 hästkrafter. Detta blev en väldig skillnad för Arvid att starta en elmotor och lyse att mala vid.

När strömmen kom 1941 inköpte Emil ett sågverk och placerade det rakt öster upp, ovanför ladugården. Plintarna där finnes kvar än i dag. Han sågade då allt virke själv med hjälp av en sågare som kom på våren. Den tunga råoljemotorn flyttades från kvarnrummet till sågplan. Det var Far och jag som fick köra upp den med våra hästar. Den var verkligen tung, men hästarna var vana att dra tunga lass på den tiden, så vi klarade av även det. Far och jag körde fram all stock till sågen i många år. Sedan sålde han sågverket till Svenarum nere i Småland. Råoljemotorn hade ju varit roligt att haft kvar här i kvarnen. Idag finnes inga sådana kvar. Det är samlare som tagit hand om dem

Emil kom ofta hit och stannade hela veckor ibland olika arbeten som skulle göras här. Han fick då bo inne i stugan han också då. Arvid var en mycket snäll och hjälpsam person, också den övriga familjen. Dom bästa grannar man kunde tänka sig. Arvid malde ända fram till den 15/4 1954, då hade Emil Johansson blivit sjuk och ville sälja båden gården 1.14 och kvarnen. Gården köpte min fader Oskar Hjertstedt vilken han tidigare arrenderat sedan 1943, alltså i 11 år. Kvarnen köpte Arvid då bönderna så gärna vill ha honom kvar som mjölnare här på Kleven. Den 19/4 1954 avled helt hastigt (dränkte sig i kvarnadammen) Arvid Svensson till mycket stor sorg för familjen och hela bygden här omkring. Klevens Kvarn blev då utannonserad till salu varvid Vilhelmsson i Kvarntorp hade en dräng som han tyckte skulle köpa kvarnen i Kleven. Han heter Sven Sund och han köpte den också. Han kom hit 5 maj med familj och körde igång här. Han var mycket bra på att mala och sköta kvarnen men hade inget intresse för jordbruket. Den fina slätterängen växte igen som Arvid höll så fin. Ladugårdens tak störtade in en snörik vinter och fördes bort av en granne här i Östergötland. Endast grunden är kvar här uppe i ängen. Det var synd. Arvids familj flyttade till Grankärr, öster om Gränna där de köpt ett hus tidigare.

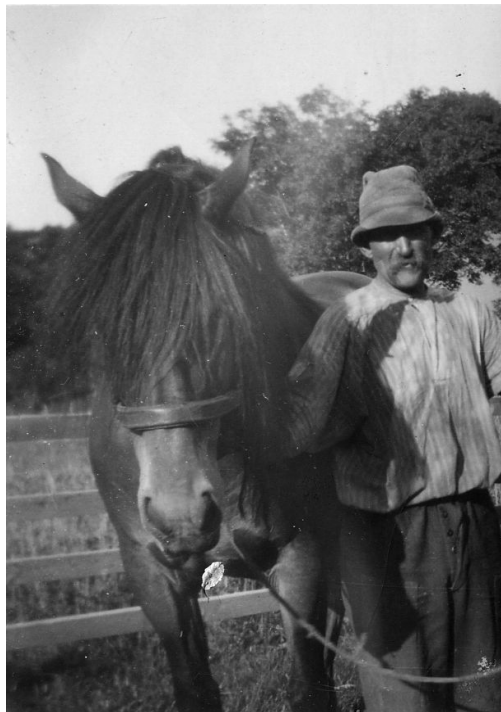
Sven Sund malde här fram till 1979. I oktober lades malningen ner här då han fick pension och fick det bättre ty lönsamheten var nog inte så stor.

Bönderna köpte kvarnar själva och malde hemma på gårdarna. Säckhanteringen hade ju nästan helt upphört och är för tungt nu för tiden. Sven Sunds bodde kvar här till 1995, hans fru Maja dog den 12/2 1995.

Kvarnen blev då ytterligare en gång utannonserad till salu. Då kommer många hit. En var mycket intresserad. En var här varje dag en hel vecka. Han skulle bygga om kvarnen till ett bostadshus, det sa han själv till oss. Den 28/3 1995 blev det auktion på kvarnen ännu en gång inne i Jönköping. Jag åkte då in till Jönköping och ropade in och köpte Kvarnfastigheten. Det var ju då närmast marken, dom 23 tunnland som jag tänkte på då vi behövde mera betesmark till våra djur. Samtidigt räddade vi ju kvarnen från ombyggnad då vi tyckte den skulle bevaras och passade inte till bostadshus. Tänker nu visa kvarnen, många har varit här och malt och har minnen härifrån. Hästarna som kom på 1940-talet var ju mest intressant då fanns ju inte en traktor här. Alla bönder körde då med hästar. En mycket fin men jobbig tid.

Jag som skrivit detta heter Per Olof Hjertstedt, Kleven den 3/7 2008.

Människorna

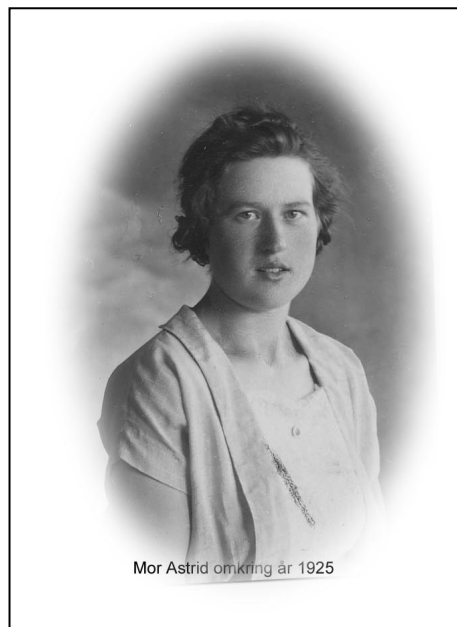
Denna bild visar morfar Eve med sin häst. Det är oklart vilket år den är tagen men kanske någon gång på 20-talet.

Då jag visade moster Lisa kortet blev hon mycket irriterad eftersom morfar inte hade knäppt gylfen??

Detta är mors konfirmationskort vid Ödeshögs kyrka pingstafton 1923. Hjälppräst är Hedlund. Mor sitter 3:a från vänster.

Det här är väl en vacker bild på mor 1925.

1920-talet är en tidsperiod som mor har beskrivit utförligt i sin minnesbok. Jag väljer igen att direkt skriva av det hon valt att berätta om i sin minnesbok:

På hösten 1923 fick jag resa till mina morbröder i Stockholm. Tänk att få åka tåg alldeles ensam. Jag minns hur jag räknade stationerna hur jag skrev upp dem det var en härlig känsla. Jag var där från 15 nov till nyår så nog hade jag roligt ooh vad snälla morbröderna var mot mig. Jag såg Värmlänningarna annandag jul Det glömmet jag inte. Så var vi på Stortorget på Julmarknad morbror Frans och jag. Därifrån har jag min ljusstake kvar ännu.

Att sen vara i deras fina hem och få deras fina mat, det var något för mig landflicka en upplevelse. Jag hörde radio med hörlurar hos morbror Alfred. Vi fick ha den en stund var de spelade nån musik.

En fin upplevelse från barndomen var att få gå med mat till de fattiga de som bodde i små stugor 1 rum och kök med små fönster. Stugorna var ofta byggda på ett berg ett sådant var Frans Palm o Alida. Han var snickare gjorde räfsor och lieorv m m. På vintern kunde han ha sin hyvelbänk och Alida sin vävstol i det enda rum de hade. 6 barn växte upp där i stugan så tala om trängsel och fattigdom. Då skickade mamma oss med lite mat ibland korv, mjölk eller en kaka bröd det var så välkommet.

Stuga låg på torpmark till vår Porsarp och revs någon gång på 1950-talet.

Det fanns många sådana backstusittare eller torpare i min barndom , Lindbergs (sonen Samuelssons) Fritz?? i Kopparp alla dessa hade det inte lätt, inga pensioner, knappast några kontanter utan ganska fattigt. De yngre fick föda och ta vara på de äldre och sjuka i hemmen eftersom trångboddheten var svår och hygien dålig Skötsel var dålig och smuts ja löss o loppor trivdes i hemmen. Dessutom fick hustrun ofta arbeta på de större gårdarna tillsammans med mannen. De gamla lämnades ensamma med barnen ofta utan annan mat än bröd och mjölk De fick arbeta för att ha sitt torp det var hårt arbete, skörd eller städning o tvätt och mjölkning. Det fanns ju inte maskiner. Så fick de sköta sitt eget på nätterna.

Något om mors ungdomsår på 1920-talet:

Då jag hade vuxit upp till ungdom fick jag börja arbeta både hemma och borta. Betalningen var 2:- eller 1,50 per dag. Männens betalades med 3:- kr när de var borta och slädde gräs eller mejade säd för hand med lie. Då fick vi börja kl 07 00 åt först frukost sen 11-kaffe, middag kl 1300 och kaffe kl 1600. Däremellan var hårt arbete det gällde räfsa,

binda säd, tvätta för hand eller städa. Jag tog vad arbete som helst för få några kronor. Så arbeta jag hos far på gården vissa dagar när han behövde mig. Det fick jag inte betalt för.

På vintern var det mest arbete inne. Vi spann lingarn och vävde långa vävar varje vinter, både lakan, örngott, handdukar och mattor. Det var att sitta i vävstolen hela dagarna. På kvällen brodera vi engelskt broderi. Enda ljus var fotogenlampa. (Hur kunde vi se?)

Vi sticka våra vantar o strumpor själva. Våren 1928 tog jag tjänst i Kopparp, hade 25:- kr i månaden för allt arbete jag fick göra, mjölka, räfsa, binda säd, vara med vid tröskning. Så skulle det vara städad och fint inne, bära ved och vatten. Inte trivdes jag där, men hösten kom och 1 november flyttad jag till Uppgränna. Där var jag i 2 år trivdes mycket bra trots hårt arbete på åker och ibland djuren.

De hade mejeri också. Jag fick lära mig mycket där Jag tror lönen var 30 kr i mån. Men allt vi köpte var ju inte dyrt vi tyckte nog vi hade gott om pengar.

På hösten 1930 tog Lisa plats i Jönköping så jag måste komma hem Jag började arbeta hemma och på gårdarna igen. En gård jag var mycket på var Kleven där var mycket arbete både på gården och inne med tvätt, bakning och städning. Så alltid lärde jag mig ordning och att arbeta.

Varje vår och höst gick jag i gårdarna och stortvättade (bykte) 2 st varje vecka. Varje gård tog 2 dar, första dagen tvättade vi kläderna och nästa dag klappa och hängde vi kläderna. Vad arbetsamt det var.

På 1920-30 talet var det arbetslöshet. Det kom unga män från städerna på vägarna. De hade varken hem eller mat utan tiggde sig fram. Så fanns det ett slags vandrare som vi kallade luffare. De gick och tiggde kaffe och smörgås av bönderna hela sitt liv. De ville nog inte ha arbete, låg i ladugårdar, dem var vi barn rädda för såg inte gärna att de kom in. Några sålde lite småsaker, säkerhetsnålar och skosnören. Under krigsåren 1914-1918 kom kvinnor ända från Jönköping och drog en barnvagn, tiggde något ätbart hem till barnen eller äpple. Det var bistra tider de åren ingen hjälp av stat eller kommun. Många frös och svalt sig till döden i fattigdomen.

På sommaren 2003 träffade vi vår kusinen Marianne f Hjertstedt som berättade om livet i Porsarp under 1920- 30 -talet. (Marianne avled sedan på hösten 2003) Hon var född 1926 och vistades långa tider hos mormor o morfar i Porsarp. Bl a var hon med oss upp på "boavinden" och identifierade en mängd gamla redskap som sparats från dessa tider. Bl a en "smörbytta" som morfar tillverkade smör i och som sedan såldes eller byttes till andra varor i Uppgränna lanthandel. Någon mjölk levererades inte förrän in på 30-talet.

Mormor Teresia och Porsarp hade nära kontakt med sina halvbröder i Stockholm. Mor var ju tex där 1923 (15 år gammal som aldrig varit utanför Porsarp!!).

Denna bild som är ett tidshistoriskt dokument kan vara ett besök från Stockholm där morfar varit i Stava eller Gränna hamn och hämtat ”Stockholmarna”. I bakgrunden syns Östergården.

1930 – 1940

Gården

Omkring 1937 kom telefon till bygden. 1938 hade telefonstationen i Munkeryd 11 abonnenter där Viktor i Narbäck hade nr 2. Troligtvis installerades telefon i Porsarp ungefär samtidigt som elen. Numret på vår telefon var 24.

Porsarp elektrifierades 1942. Karbidlampor och fotoskenlampor kunde ställas undan. Porsarp, Narbäck och Lakarp fick el före gårdarna längre norrut eftersom elen levererades från Småland (Gränna kraftbolag)

Radion kom också under dessa år. Morfar Eve hade en kristallmottagare tidigt. Jag har faktiskt minne av hur han satt uppe i köket med lurar på sig och sökte stationer. Mor och far skaffade nog sin egen radio runt 1950 från vilket jag har en tydlig minnesbild från den dag den installerades. (Jag tror vi tröskade den dagen på logen)

År 1936 övertog mor och far gården. Först arrenderas den varefter den övertogs med äganderätt den 14 mars 1943.

Vattenfrågan har alltid varit ett problem i Porsarp. Fram till omkring 1940 (möjligen straxt efter bröllopet 1937) skaffades en egen brunn efter att ha haft den tillsammans med Östergården.

Brunnen grävdes i ”betet” och har i alla tider varit en dålig lösning. På sommaren torkade den ur så att vattnet inte räckte till, på vintern frös ledningarna och på våren bestod vattnet av snösmältning och dålig kvalitet. Det första jag gjorde då jag övertog gården 1987 var att djupborra en ny brunn.

Den 20 juli 1934 slog åskan ner. . Mormor berättade att det kom en kulblix och korsade rummet de satt i utan att det uppstod brand. Efter detta var mormor livrädd för åskan och satt alltid ute på verandan då åskan gick.

I de anteckningar som Arne Ivarsson gjort från Östgötabladets arkiv har åsknedslaget beskrivits i tidningen den 21 juli 1934:

”Hos lantbrukare Edvard Pettersson (namnet är felaktigt. Skall vara Evald Andersson) i Porsap slog blixten ned i jordledningen till en radioapparat. Sedan delade sig blixten åt tre håll. En följde ledningen, den andra grävde djupa hål i trädgården, den tredje krossade 17 fönsterrutor. Slet loss tapeterna, splittrade golv och tak samt kastade ett par fönsterbågar ett tiotal meter ut i trädgården. De personer som befann sig i omedelbar närhet av blixten skadades inte.”

Det var inte underligt att mormor sedan var livrädd för åskan. ”Jordledning till radioapparat” kan det varit morfars kristallmottagare? 1934 var ju ännu inte Porsarp elektrifierad.

Människorna

Jag fortsätter att citera direkt ur mors minnesbok:

Ja så var jag då hemma åren 1931 – 1933. Under denna tid lärde jag känna Ragnar som då var dräng i Narbäck. Det var både lyckliga och roliga år. Men de gick så fort. Våren 1933 bytte jag plats med Lisa. Och hon kom hem. Vi var alltid hemma i 2 år var. Elsa gifte sig den våren. Det var en stor familj som jag tog tjänst i med stor villa och 9 personer, och efter att ha varit 2 flickor tidigare skulle jag nu klara det ensam. Jag hade 35 kr i mån betalad. Familjen skulle serveras i stora salen. För mig blev det om fanns något över att äta eller om jag fick tid. Det var inte så noga med Jungfrun som fick heta. Ett litet rum innanför köket var dock mitt. Där hade jag dock en plats jag stängde om mig och mina vänner som kom.

Ragnar cyklade ofta den långa vägen från Gränna. Kom in på lördagskvällen och var kvar över helgen. Jag kunde sen vara fri på söndagsem då vi gick ut på stan. Vi gick på möten eller något trevligt. 1935 flyttade jag till Sjöberg på Nygatan 11. Det var bara 2 personer så jag trodde det skulle bli bättre. Men vilken snål tant. Jag höll på att svälta ihjäl och magrar bort. De ljusa stunderna var när Ragnar kom in till mig. Vi var på det lilla rummet. Vi kunde komma dit rätt omedda. Och så gick tidens tills jag flyttade hem igen nyåret 1936.

Sommaren 1933 var jag med familjen till västkusten där de hade en stuga som var full av folk hela sommaren men någon gång blev det tid även för mig. Att bada och det var skönt det var en härlig sommar trots allt arbete.

Jag sydde och brodera mycket under dessa år. Jag tänkte på att kanske vi kunde gifta oss snart. Ragnar var ju en mycket fin person som stödde mig även då.

1936 förlovade mor och far sig. Denna bild har inte funnits i Porsarp vad jag

vet och det var en stor överraskning då jag fick den från faster Alice dödsbo. Observera hur de visa upp handen så att ringarna kunde ses.

1937 den 12 juni stod så bröllopet - dubbelbröllop i Porsarp där moster Lisa och Evert också gifte sig. Vigsel skedde i salen i Narbäck.

Här är kortet på dubbelbrudparet. Uppvaktande är från vänster: Sara Abrahamsson (en syster till far) Moster Annas barn Ingrid, Lars och Marianne. Längs fram står moster Annas son Ingvar och längs till höger moster Elsas äldsta dotter Ing-Britt.

Brudparet vandrade så hem till Porsarp där över 100 personer var bjudna och pågick under två dagar.

Så i oktober 1938 föddes jag. Mor brukar alltid berätta om hur lönnlöven föll som stora "dasslock" på vägen då de åkte taxi på natten till Motala. Far var hos Viktor i Narbäck och lånade telefon för att beställa taxin. Viktors son Rune i Narbäck (död 2011) har berättat flera gånger för mig om hur far kom och knackade på fönstret för att få låna telefon och ringa efter en taxi. Rune har sedan i alla tider kommit ihåg min födelsedag.

Denna bild är från våren/sommaren 1939.

Mormor och Morfars familj hade vuxit under dessa 10 år. Här är hela "slakten" samlad i Porsarp våren/sommaren 1939.

Är det inte en härlig bild från södra trädgården i Porsarp? På bilden saknas moster Lisas och Everts förstfödda. Maj är född i nov 1939 så hon är ändå med!! Moster Lisa "gömmer" sig lite där bak?.

1940 – 1950

Gården

1948 genomgick Porsarp en omfattande ombyggnad. Mangårdsbyggnaden fick indraget vatten och avlopp, centralvärme, badrum m m. Centralvärme och badrum var mycket sällsynt vid denna tid på landsbygden. Trädgården omdisponerades, en altan byggdes framför huset, bersån togs bort, den stora lönnen framför huset togs bort och en grusgång med sjösten, som far bar upp vid länsgränsen och körde hem med häst och dygnvagn, byggdes från huset ner mot vägen. Flaggstång anskaffades. Jag tror att första flaggstängen var en välväxt gran. Nytt staket sattes upp utmed vägen.

Mor berättade om hur bekymrad far var över deras ekonomi ”vi kommer aldrig att få råd med något efter detta.” (två år senare köpte de sin första bil!!!)

På 40-talet förekom också en del uppodling av åkermark och mycket stembrytning. Valter i Hultsjö hade konstruerat en stembrytningsbil som enkelt via en ögla som borrades i stenen lyfte bort stenarna i åkrarna.

I slutet av 40-talet odlades ”västra renen” upp nere i ången så att ängagärdet och västra åkrarna fick en sammanhängande yta. Stenarna från dessa uppodlingar och från stembrytningen kan man tydligt se utmed åkrarna än i dag.

Här är en bild på gården tagen 1947. Originaltavlan hänger i Porsarp Här syns också brunnen som grävdes 1937 som jag omnämner tidigare.

Människorna

Hösten 1941 (ev 1942) höll på att sluta i en olycka. Jag var med far upp i ”övre betet” för att kvällsmjölka. Då upptäckte far att en av korna måste till tjuren för betäckning. Klockan var sent så för att spara tid bad far mig gå hem själv så skulle han ta stigen upp till Kaxtorp med kon.

När far kom hem efter mörkrets inbrott så fanns inte jag hemma. Var fanns jag? Far rusade upp mot skogen men kunde inte hitta någon pojk. Grannarna budades och skallgångskedjor bildades men nu var det höstmörkt. Efter midnatt lade sig far och mor på köksgolvet och vilade någon timma tills dagsljuset kom. Letandet fortsatte men ingen pojk hittades. Någon gång på fm hade Anna i Lakarp gått själv mot torpet och hittat pojken liggandes intill Palmatorpet. Stor glädje i huset!! Själv har jag kanske något vagt minne av vandrigen i mörkret. Eller är det återberättat?? Eftersom det var sent på hösten var markerna vattensjuka och händelsen kunde ha slutat med en katastrof!!

Den 3 juni 1941 föddes så Siv det andra barnet i Porsarp. Mamma gick då (ensam) ner till länsgränsen. Dit kom taxin och skjutsade henne till Motala. Det var gengastider och taxin hade troligen svårigheter att åka i Stavabackarna. Far kunde ju inte heller följa henne eftersom han var tvungen att stanna hemma och se efter Curth.

Jag har bett Siv och Hans att skriva några barndomsminnen från Porsarp. Här kommer Siv's inlägga:

Siv berättar barndomsminnen.

Ett av mina första minnen är när Curth och jag lekte i vår syrenberså. Jag var ca 1½ år då. Troligen var väl pappa någonstans i närheten också - med lien. Curth fick i ett obehagat ögonblick tag i lien och försökte använda den. Jag kom ivägen och blev skadad i benet. Det var inte tal om att uppsöka läkare. Mamma la om det blödande såret. Jag minns att jag kunde inte gå på några dagar. Vi hade en sandhög bredvid ladugården och där satt jag och lekte på dagarna. Jag minns väldigt väl hur glad jag blev när jag upptäckte att jag kunde gå igen.

Våra jular var stora högtider. Mamma och pappa förberedde mycket inför julen. Grisen slaktades och mamma gjorde korb och sylta. De kavlade judebröden, med den krossade kanelen, var populära kakor. På julaftons morgon gick pappa till skogen och högg julgranen. Mamma kokade skinkan och bruna bönor. Även en kola, mycket god, gjorde mamma på en stekpanna. Mitt på dagen doppade vi i grytan, åt skinka och bruna bönor. En kokt fläsklägg och grisfötter förekom också. Klockan 3 på eftermiddagen gick pappa ut till ladugården och "olyckligtvis" kom alltid tomten just då. På kvällen åt vi varmkorb med bröd. Jag minns än hur gott det var.....

En dag strax efter jul var Curth och jag i ladugården. Där fick vi se korgen som tomten haft julklapparna i. I den fanns ett jättefint rosa papper som vi tog. Någon dag efter när vi var i ladugården igen, öppnade "tomten" luckan i taket och frågade oss "var är mitt papper"? Gissa om vi blev rädda! Jag kan nästan känna det än!

En jul fick jag en docksäng som pappa snickrat av en "spikalåda". Mamma hade sytt en docka så jättefin. Dockan blev förstörd på sommaren när jag hade med den till betet när vi mjölkade. Jag la den ifrån mig och en kossa "åt på den".

Vi gick till Kvatarp genom skogen på söndagarna till söndagsskolan. Vi fick lyssna till tant Ester som talade "både länge och väl". Jag minns att det var ganska tråkigt att lyssna till henne. Sedan kom Marianne Ander och vilken skillnad det blev. Det blev så roligt. Men mamma hon skickade med oss bullar så vi skulle orka gå hem. Vi la bullarna under en gran i närheten av Norra Kärr. Det smakade så fantastiskt gott på hemvägen.

Mormor och morfar bodde i samma hus som vi på övervåningen. Jag gick ofta upp till mormor och hon lärde mig läsa.

Mormor hade sockersjuka som det hette på den tiden. Mamma gav henne den dagliga insulinsprutan.

Morfars gång minns jag tydligt, och hans uttryck ”jag kan inte begripa var hacken och yxan är” som vi härmade. På julafton 1948 ringde telefonen på morgonen. Eftersom Hans var nyfödd bodde mormor hos moster Elsa tillfälligt den vintern. Mormor hade dött på julaftonens morgon. Morfar levde ytterligare en tid – han begravdes på sin 80-årsdag.

När jag var sju år började jag skolan. Jag gick i Mörstorp och hade 3,5 km till skolan. I början fick jag sällskap med Gösta Landin. Men han fick inte gå kvar där eftersom han hade inlärningssvårigheter och vi hörde egentligen till skolan i Östergötland. Han fick börja i Munkeryd istället. (Det var närmare till Mörstorp – en anledning att vi fick gå där) Det var tråkigt att inte längre få sällskap till skolan och så saknade jag nog de supergoda mariekexen med smör emellan som Gösta bjöd på. 3.5 km till skolan var långt att gå eller cykla. På vintern minns jag att pappa kom och hämtade mig med häst ibland. Mörstorp var en B-skola och vi gick klasserna 1 – 3 i samma rum och 4 – 7 i ett. I min klass var vi tre elever. Vår lärare i 1 – 3 var Hanna Johansson. Hon var nog ganska gammal tror jag och tänk – hon åkte skidor i kjol. Sedan i 4 – 7 hade vi Björn Rydman, även han ganska gammal. De sista åren kom Boo Hansson, en nytexaminerad lärare, - vilken skillnad!!!!

När jag var 10 år köpte pappa bil. En Opel Olympia (E 13039). Curth, Hans och jag fick gå och möta pappa när han var och hämtade den. Det var verkligen en stor upplevelse. Något år efter åkte vi på semester till Råå. Där hade pappa varit som inkallad och han ville visa oss var han varit. Vi packade in oss med stor packning i den lilla bilen. Bak på bilen hade pappa gjort en låda där all mat packades. Vi hade också med oss en jättstor fäll som vi låg på. Vilken upplevelse att få åka på semester!!! Jag minns inte hur länge vår tältsemester varade men den blev snabbt avbruten av ett kraftigt regn med åska. Allt blev genomblött och vi fick packa ihop och åka hem. Någon gång mitt i natten kom vi till Rottne. Här bodde pappas bror Olle och hans fru Greta. Här fick vi sova några timmar innan vi åkte vidare hem.

Kriget hade brutit ut i Europa och far var inkallad långa tider.

Pappa Ragnar som infanterisoldat

Far var inkallad ibland flera månader i taget från Skåne i söder till Norrland i norr. Mor fick sköta gården och djuren själv trots sina två små barn.

Fars berättelser och erfarenheter från sin tid i lumpen var omfattande. Jag minns tydligt hur ”gubbarna” på kalasen berättade sina lumparminnen. Tyvärr har vi inga anteckningar från dessa erfarenheter. För en lantarbetare som knappt varit utanför hembyn var säkert militärtjänsten och de resor de fick göra i landet en upplevelse inkl den spänning som fanns i luften om Hitler skulle komma in i landet.

Här har en fotograf besökt Porsarp sommaren 1942 och tagit ett par bilder ett med vardagskläder (se byxorna över stövlarna) med sina arbetshästar och en bild med på hela familjen i trädgården framför mangårdsbyggnaden.

(Är det någon som vet vad hästarna heter?) Dolly och Pontus var troligen hästar som levde senare kanske å 50- och 60 talet

Barnen i Porsarp har gått i skolan i Mörstorp trots att den skolan tillhörde Småland. Vi hade 3,5 km skolväg utan skolskjuts från Porsarp. På vintern förekom det att pappa skjutsade oss med häst och släde. Jag har fortfarande minnen av hur han stoppade ner oss i någon sorts fäll för att skydda oss mot snö och kyla.

Annars tillhörde Porsarp Munkeryds skola i Östergötland. Varför vi gick i Mörstorp skola har egentligen aldrig motiverats.

Skolan var en s k B2-skola d v s årsklasserna 1-3 undervisades i en grupp och klasserna 4 – 7 i en annan. Småskollärare var Hanna Johansson och Folkskollärare var Björn Ryman.

Detta är den första bilden från 1:a klass i ”småskolan” våren 1946 med Hanna Johansson som småskolläarinna. Hanna var en för tiden sportig typ som bl a åkte skidor i kjol.

Denna bild är från andra klass 1947

D

Denna bild är troligen från 1952 och innehåller Siv som då gick i storskolans första klass (4 klass). Och jag i den sista klassen (7:an)

Denna bild är nog från samma klass och taget samtidigt på våren 1952. Vi har samma kläder på båda korten.

1945 kom Rigmor från Norge hit som krigsbarn. Hon kom med en söndertuggad adresslapp om halsen, grät och sa ” mi mamma mi, mi mamma mi...” Även hennes mamma Inga kom till Porsarp och hälsade på.

Vi förlorade sedan kontakten med dom men Siv letade sedan rätt på Rigmor på 80-talet och har fortfarande kontakt med henne.

Moster Anna som då bodde i Rinna fick vi åka till. Hon var handikappad på grund av polio. Hon var duktig på att sy och hon klädde upp oss med nya omsydda kläder. Särskilt minns Siv en grå dräkt med snäv kjol och figursydd jacka omsydd av en gammal herrkostym.

1948 föddes Hans.

Boningshuset i Porsarp moderniserades. Centralvärme installerades. Badrum och "innetoalett" byggdes. Det var nog inte så vanligt att man på landet hade badrum och toalett inne. Under ombyggnadstiden använde vi "brygghuset" i boan som kök. Här var vanligen vår tvättstuga där den handdrivna "tvättmaskinen" Blenda användes. Brygghuset användes också som badrum och slakteri när julgrisen skulle skällas. Här fanns en sorts ångpanna som värmdes vattnet i stora träkar. I detta rum fanns också en separator som man använde för att ta fram grädde ur mjölken. Separatoren finns ännu på boavinden.

Vid midsommar 1948 firade mormor och morfar guldbryllup. Ett klassigt kort taget på altan framför mangårdsbyggnaden i Porsarp. Till jul (julafton 1948) dog så mormor. Hon vistades långa tider hos sina döttrar Anna o Elsa. Mormor dog hos sin dotter Elsa i Korparp, Ölmstad.

I Östgötabladets arkiv har Arne Ivarsson hittat mormors dödsruna:

I Ödeshögs kyrka jordfästes på söndagen stoftet efter Teresia Andersson i Porsarp, Ödeshög. Kistan var i förväg placerad i koret, omgiven av blommor och levande ljus. Den högtidliga akten inleddes med ps 586:1-2, varefter pastor Losjö höll ett anslående griftetal över orden i 1:a Korintebrevet 13:7-8 samt förrättade jordfästningen. Till sist sjöngs ps 595 och under stilla orgelmusik utbars kistan och sänktes i familjegraven på gamla kyrkogården. En rik och vacker blomstergård ägnades den avlidna och tal hölls bl a av svärsonen Gunnar Hjertsted, Rinna. Sedan lyste pastor Losjö frid över graven och den avlidnas barnbarn sjöng Tryggare kan ingen vara.

Mormor och morfar hade en lägenhet på andra våningen i Porsarp men det verkade som om de inte trivdes så bra efter att dom överlätit gården till far och mor. På våren 1949 sålde morfar ut hela sitt hem på en aktion i Porsarp. Då skingrades den generationens ägodelar (och kanske ägodelar som kom från tidigare generationer?) Jag vet att det grämde mor många gånger att hela deras barndomshem skingrades på detta sätt och att hon inte hade pengar att köpa in några av ägodelarna.

Morfar dog sedan på hösten 1949 och begravdes på sin 80-årsdag Han dog hos sin dotter Anna i Rinna.

En liten detalj: Mor var ledsen att hon inte hade råd att ropa in en del av morfar/mormors ägodelar på aktionen. Ca 20 år senare var hon på en aktion hos Engbloms i Norra kärr. Där hittade hon ett av morfar/mormors skåp som hade stått i Porsarp. Hon ropade in det för 25 kr och skänkte det till Brigitte och mig. Vi har det fortfarande som en huvudmöbel i vårt vardagsrum.

I slutet av 40-talet drabbades bygden av en polioepidemi. Mor och far hade goda vänner; Albert och Astrid i Kopparp som miste sin enda dotter Ines i polio. Ines var i Siv och min ålder och var lekkamrater med oss.

1950 – 1960

Gården

Ett av de sista arbetena med att ta bort stenrör och bryta sten på åkrarna gjordes 1952. Då togs en stor ”Ö” bort som låg öster om hönshuset ner mot landsvägen (syns på kartorna ovan). Det har sagts att detta var det sista arbetet jag utförde på Porsarp innan jag flyttade hemifrån.

Fars och mors första radio köptes 1950 (tror jag det var). Före detta hade morfar en radio och under kriget på 40-talet lyssnade han in nyheterna och hur kriget utvecklades.

Den 16 juni 1953 slog åskan ner igen i Porsarp. Den gick ner i en björk uppe i betet och hackade sönder taggtråden i småbitar och följde den ner till landsvägen. (det var samma dag som DC3:an sköts ner av ryssarna utanför Gotska Sandön.)

1953 installerades mjölkmaskin i Porsarp. Det var säkert en stor händelse. Dom flesta gårdarna runt Porsarp var mjölkbönder. Mjölken levererades till Gränna Mejeri.

Mjölkskjutsarna var en daglig kommunikation till centralorten som då var Gränna. (Vi hade t ex Gränna som postadress.) I retur med mjölkbilens kom vassle till grisarna och smör och ost från mejeriet. En annan inkomstkälla för äggförsäljning. Äggalådan skickades till Gustavssons lanthandel i Uppgränna och byttes mot olika livsmedel.

En annan typisk sysselsättning under 40-50-talet var nyponplockning. På kvällarna hade man ”nypagille” där nyponen rensades för att sedan torkas över vedspisen. Nyponen såldes och bidrog till en del till familjens försörjning.

Under 40-50 talet hade man också linodling. Kanske t o m tidigare? Upp vid berget i betet finns en tograv där man eldade och på någon sätt värmdde linet för kunna ”bråka” det (hette det så?). Förr i tiden kardade, spann och vävde man tyger av detta lin. Det finns vissa redskap kvar på boavinden från den tiden – även om vi idag inte vet så mycket om hur man använde det. Vi har av mor fått dukar, handdukar och gardiner som kommer från dessa linodlingar.

Ett tydligt minne från barndomen på gården är slakten. Rune i Narbäck kom och hjälpte till med att ta livet av grisen, mor var med och tog hand om blod, inälvor etc. Köttet saltades ner, konserverades och allt togs om hand.

Mor var också suverän på ostkaketillverkning och ystning. Vi känner fortfarande smaken av hennes hemystade ostar till jul för att inte tala om ostkakorna som fanns på alla kalasbord i slakten långt in på 60-70 tal.

Mors intresse för vävning och sömnad skall heller inte glömmas. Rena konsthantverket som kanske ärvdes till en del av min syster Siv som sedan sysslade med porslinsmålning.

Uppe på "köket" stod alltid vävstolen laddad. Här har vävts åtskilliga meter trasmattor, vackra dukar och gardiner etc. Ett ex på sömnad är de broderade stolar som vi barn har fått vardera två av. De är daterade 1953-55. Till stolarna följde kuddar och dukar som var broderade med samma mönster som stolarna. Även stramaljtavlor syddes och ryamattor tillverkades. Hur hade man tid till allt? Men det fanns ju ingen TV på den tiden.

Dessa bilder visar lite av livet i Porsarp 1959/60

Ett par kommentarer till bilderna:

Bild 1: Tröskning

Bild 2: Far undervisar Hans i fiolspel. OBS fars typiska fattning av fiolen

Bild 3: Julen 1959 då Brigitte, hennes syster Monica och hennes svenska mammor Ellen och Dagny besökte Porsarp första gången.

Bild 4: Slädfärd

Bild 5: Inkörning av säden för tröskning

Bild 6: Hans mekar med sin motordrivna bil

Ett minne jag har som är från början av 50-talet. Släkten i Stockholm (mormors halvbröder) hade alltid värnat om Porsarp (bl a då morfar och mormor köpte Porsarp 1900) och hela 40-50 talet (kanske längre) fick vi 5:-kr i julklapp från släkten Båge. Någon gång 1950-51 tror jag det var fick far

och mor ett kylskåp (eller var det ett frysskåp?). Det var mycket exklusivt på den tiden att ha kyl eller frysskåp.

Människorna

1950 tog far körkort. Han och Rune i Narbäck gick i körskola tillsammans. De hämtades upp av körskolan vid länsgränsen.

1951 köpte far sin första bil. En Opel Olympia av 1938 års modell. Bilen hade varit avställd under kriget.

Året därpå tog familjen sin första bilsemester som gick till Västkusten och Råå utanför Hälsingborg. Pappa tillverkade en låda som han monterade bak på bilen – där förvarade vi maten. En stor fäll togs med som vi låg på i tältet. I Råå tillbringade vi många timmar för att far skulle kunna berätta militärminne från kriget (jag är inte säker på att vi barn var så intresserade av hans berättelse. Han hade vistats i bunkrarna i Råå under kriget. (man skall ha i minnet att det var ju inte så många år som förflutit sedan kriget)

Denna bilsemester är nog en av mina starkaste minnena från min barndom.

1952 slutade jag skolan i Mörstorp. Vintern 1952/53 gick jag i en fortsättningsskola i Örserum som bestod av hushållsgöromål. Här fick jag första intresset för att bli bagare. 1953 den 1/10 flyttade jag därför till faster Stina och Hans Alsbo i Tibro för att börja som lärling på ett bageri.

I Porsarp gick tiden. Siv började realskolan i Gränna och Hans började skolan i Mörstorp.

Ett par minnen från 50-talet är hur vi sålde bär och blommor nere vid länsgränsen utmed gamla riksettan. Nere vid riksettan vid Sjöberga bodde en gammal gumma (var hon en gammal gumma?) som hette Fina Lindberg. Hon band vispar av björkris. Dit gick vi med "smakekorv" när vi hade slaktat. Sommarbarn från Stockholm var i Porsarp under flera somrar.

1950/51 gick jag i simskola i Bunnström. Inga skolskjutsar utan här gällde det cykel via Gränna. Då tror jag att jag första gången smakade på cigaretter (Boy och Bill) som jag köpte eller fick av pojkarna i simskolan och som jag gömde i stenröset nere i ängen.

Gården Porsarp hade svårt att försörja familjen så far började arbeta allt mer utanför gården. Han var bl a med det andelströskverk som ägdes av bönderna i bygden. Han var "kassör" i föreningen.

Till att börja med var det nog mest som lantarbetare men efterhand tog han anställning i Ödeshög som snickare i en snickerifabrik som mest tillverkade köksinredning. (Oklart vilket år han började med detta men det var troligtvis först efter att han köpt bil.)

Efter fortsättningsskolan i Örserum våren 1953 började vi tala om vad jag skulle försörja mig med. Att fortsätta i realskolan var – vad jag kan komma ihåg – aldrig något tal om. Sommaren 1953 träffade vi faster Stina och Hans Alsbo som lovade fixa ett jobb i Tibro och jag skulle få bo hos dem.

Den 1 oktober flyttade jag därför till Tibro som bagarlärling på hembageriet som låg i källaren i Smyrnakyrkan. Där fick jag mitt andliga hem, började spela i musikkåren och deltog aktivt i deras ungdomsverksamhet.

1955 flyttade jag så till Gränna och Haglunds konditori.

1957 ryckte jag in i lumpen som vapenvägrare hos Luftfartsverket som brandman. Först i Stockholm på utbildning sedan placering på flygfältet i Visby.

Hösten 1957 träffade jag så Brigitte på en gata i Visby. Det var inte så ovanligt att Visbytjejerna "jagade" militärgrabbarna och jag var en. (men detta är en annan historia).

Sommaren 1958 var så Brigitte första gången i Porsarp.

Hösten 1958 efter militärtjänsten började jag jobba som bagare på Konsumbageriet i Visby. Hösten 1959 började jag så Folkhögskolan i Hemse. Mina teoretiska kunskaper var minimala (6-årig folkskola i Mörstorp). Efter 2 år på folkhögskolan fortsatte studierna med kommunal ekonomi och sociallagstiftning på Kristinehamns praktiska skola.

1960-1970

Gården

Någon gång i början av sextioalet (eller möjligtvis i slutet av 50-talet) började man odla svarta vinbär i bygden. Far var en av de första odlarna som Findus skrev kontrakt med. Från början plockade man alla bär för hand. Det blev en stor verksamhet i bygden och många förtjänade sig en extrainkomst. Jag möter än i dag folk som då var barn och var här och tjänade en slant. Så småningom gick man över till att ”slå” av vinbären med batong och samla upp dem i en plastskärm. Ett sätt att rationalisera plockningen. På tal om rationalisering så kom så småningom den maskinella tröskorna för vinbärsskörden. All tröskning tog några timmar och vinbärsodling gick över från specialgröda till jordbruksodling. I slutet av 80-talet upphörde kontrakten med Findus och viss vinbärsodling har förekommit hos vissa lantbrukare i mindre omfattning ända in på 2000-talet. I Porsarp sa Findus upp kontraktet i samband med att jag tog över gården 1987.

Sammanfattningsvis kan man nog säga att far hade goda förtjänster på sina vinbär och att han var förutseende som utnyttjade de trender som kom i och med att man började odla grönsaker i stället för lantbruksprodukter.

Människorna

Under 60-talet hände det saker i Porsarp. Barnen var utflugna och mor hade vant sig vid att förtjäna en del pengar genom hemarbete (sydde bl a.). Far jobbade i Ödeshög på en snickerifabrik. Vad som är sant eller inte sant vet jag inte med säkerhet men en dag (1968) hade mor åkt till Gränna (utan fars vetskap sägs det) och sökt och fått jobb på Rifafabriken. Hon var ju då sextio år, hade inte haft någon förvärvsanställning sedan hon var ung. Hon vantrivdes av att gå hemma, och på Rifa hade bl a moster Lisa börjat jobba. Detta kan ha varit en bidragande orsak till att hon sökte jobbet. Hon hade ju inte körkort. Troligtvis tänkte hon åka buss från länsgränsen.

Mor hade ju hela sitt liv varit hemmafru och hur det nu var med initiativet så visar det ju att hon kände behov av att bryta sig ur. Att söka och få jobb i den åldern var ju något som idag känns helt omöjligt.

Far fick acceptera mors beslut och han slutade sin anställning i Ödeshög, sökte och fick jobb även han på Rifa. Nu kunde de åka tillsammans i bilen. Här var de kvar båda två till pensioneringen 1973. Här fick de arbetskamrater (många från utlandet) var med på personalfester och vi som barn upplevde att våra föräldrar fått ett nytt liv.

Båda var medlemmar i Betaniaförsamlingen i Hult Adelöv där far spelade fiol i strängmusiken.

De stora händelserna detta årtionde är väl annars mitt och Sivs bröllop. Jag gifte mig med Brigitte Scharf i Smyrnakyrkan Visby 1962 och Siv gifte sig med Erling Axelsson i Betania Hult, Adelöv 1963.

1964 föddes så vårt första barn dottern Therese i Slite köping på Gotland och 1966 föddes så vår son Thomas i Gamleby dit vi hade flyttat på våren 1966.

Jag fick min första kommunala tjänst som kommunalassistent i Slite Köping 1963. I Gamleby fick jag tjänst som drätselkamrer 1966. I slutet av 60-talet jobbade jag som kommunalkamrer innan jag vid kommunsammansläggningen i Västerviks kommun 1970 började jobba som redovisningschef.

1970-1980

Gården

1975 byggde Siv och Erling sin sommarstuga och 1978 föddes deras dotter Helga.

I samband med att Sivs och Erlings tomt avstyckades så avstyckades också en tomt åt Hans. Denna tomt fick beteckningen Porsarp 1:8 och var på 4 260 2m. Hans har inte bebyggt sin tomt utan 2012 över (åter)lämnade han tomt till Porsarpgården.

Någon gång i mitten av 70-talet såldes djuren och hästarna och gården utarrenderades till Per-Olof Hjertstedt i Kleven.

Detta är sista bilden på hästen Pontus och den är tagen 1975 med vår dotter Therese

Människorna

1972 gifte sig så Hans med Eva.

1973 slutade far och mor att förvärvsarbeta på Rifa-fabriken i Gränna.

Far var ju sedan sin ungdom en intresserad jägare. I Porsarp sköt han flera älgar under sjuttioalet som de sedan delade med sig av till barnen.

1980 –1990

Gården

Vinbärsodlingen fortsatte så länge far var ägare till gården. Kort efter att jag tagit över gården sa Findus upp kontraktet på vinbärsodlingen. Jag hade ju heller inga möjligheter att sköta odlingen. Nu hade man också börjat med skördetröskning av bären och detta krävde speciellt skötsel av buskarna.

Resten av gården var utarrenderad till Per-Olof Hjertstedt i Kleven.

Efter att gården skrivits över på mig 1 jan 1987 (se nedan) var det första jag gjorde att ordna med ny vattentäkt. I februari kom så brunnsborrharen och borrade en 45 m djup brunn. Därmed var alla vattenbekymmer lösta (se tidigare skrivningar om vattenfrågan i Porsarp). Hösten 1988 byggdes nytt badrum där gamla badkaret togs ut och dusch installerades.

Hösten 1990 satte Telia och Tele2 upp en radiomast.

Standarden på husen i Porsarp var i övrigt dålig och underhållet var eftersatt.

Människorna

I mitten på 80-talet började far bli sjuklig. Efterhand fick han vistas på sjukhus och 1990 avled han.

1987 blev det aktuellt att besluta hur man skulle hantera gården i framtiden. Far var sjuk och något måste göras. Siv hade ju sin sommarstuga i Porsarp och var inte intresserad att ta över. Hans hade företag i Linköping och min bestämda uppfattning var att något ”gemensamhetsägande” var inte aktuellt för min del. Därför beslutades enhälligt att gården skulle överlåtas på mig som personlig egendom.

Mor bodde ensam kvar i Porsarp sedan far tagits in på sjukhus. Hon hade haft en mycket arbetsam tid från det att far blev sjuk tills han togs in på sjukhus.

1985 följde jag med far på älgjakt i Slåthult. Jag hade då inte någon jägarexamen. Jag stöttade far och konstaterade att han inte längre kunde bära vapen. Vintern 1986 tog jag därför jägarexamen och skaffade vapen. Hösten 1986 var far med första dagen på älgjakten men han var då i så dåligt skick att han inte fick fortsätta.

1990 –2000

Gården

Som nämdes ovan så var standard och underhåll eftersatt. Skulle vi få någon glädje av Porsarp var vi tvungna att höja standard till dagens standard.

1990-91 började vi därför att bygga om. Vi började med nytt kök, toalett och badrum med bastu på andra våningen, nya fönster på hela huset. Vi lät sätta upp ny fasadbeklädnad och isolering av boningshuset.

Under sommaren 1993 lades nya plåttak på alla uthus inkl ladugården.

Människorna

1990 avled far. Mor bodde kvar men så småningom med hemhjälp.

2000-2010

Gården

Under dessa år fortsatte underhållet. Nytt yttertak lades på bostadshuset och jordkällaren 2007 och nytt staket utmed landsvägen byggdes. Jordvärme installerades också 2007

Avloppsanläggningen som var sedan 40-talet var utdömd av kommunen. Nytt avloppssystem byggdes därför också 2007. Ytterbelysningen kompletterades. 2008 byttes/renoverades alla dörrar på ladugård och uthus.

Totalt har jag investerat 1,2 milj kr i Porsarp sedan jag tog över 1987.

2003 planterades en ny häck i södra delen av trädgården. Trädgården minskades ca 50 m och alla gamla fruktträd i södra trädgården togs bort. (Delvis med hjälp av två stormar under dessa

år – Gudrun och Per.)

Människorna

2003 avled mor på äldreboendet i Ödeshög. Där hade hon bott 4 år.

Både jag och min hustru hade blivit pensionärer år 2000. Vi hade sålt vår segelbåt och satsade nu på att vistas längre tider i Porsarp. Sedan 2000 tills idag 2012 har vi vistats upp till 6 månader varje år i Porsarp – och firat jul och nyår här.

2010 –

Gården

Så här ser gården ut 2012

Människorna

År 2012 firades guldbryllup i Porsarp för tredje gången. Detta är ett unikt dokument där vi i Porsarp har firat 3 generationers guldbryllup på samma trappa framför huvudbyggnaden.

Tre generationers guldbryllup i Porsarp

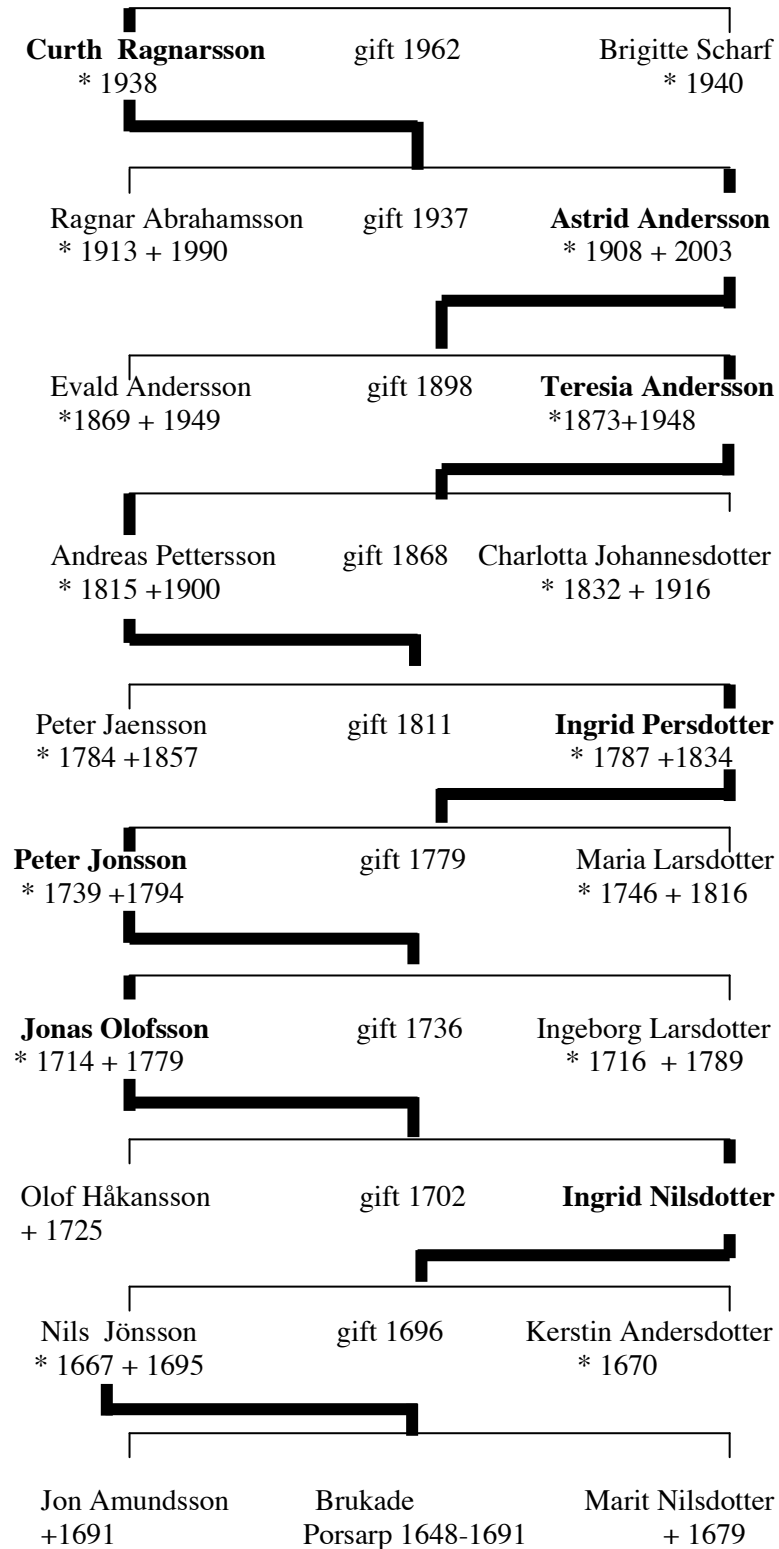
*Edvald & Teresia Andersson
Gifta 1898*

*Curth & Brigitte Ragnarsson
Gifta 1962*

*Ragnar & Astrid Abrahamsson
Gifta 1937*

SLÄKTTAVLA FÖR 10 GENERATIONERS ÄGARE AV PORSARP

Bilaga II
NÅGRA ORD OM BYGGNATIONEN I PORSARP OCH
DESS UPPKOMST UNDER DE SENASTE 200
ÅREN.....

På den första kartan vi har på Porsarp, daterad 1639, är husen på Östergården markerade samt vägen upp från genomfartsvägen. Byggnationen ligger av säkerhetsskäl en bit från genomfartsvägen (se t ex Narbäcks Westergård som också ligger en bit upp från genomfartsvägen).

Kartan från 1694 (sid 5) har samma markeringar men soldatorpet har tillkommit.

Kartan från 1786 (sid 6) är från storskiftet. Bebyggelsen är samma som 1694 års karta.

Under Peter Jaenssons tid började det hända saker. Redan 1810 uppvisade han en förbindelse att han av sin svärmor fått 3/6 mantal av Porsarp (det måste ju vara Maria Larsdotter som då var änka efter Peter Jonsson.) I Maria Larsdotters bouppteckning 1816 upptogs en ko och en bagge men ingen fastighet.

Senare fick han en gåva av sin hustru och genom köp av svågern 3/8 mantal av Porsarp. Vid tinget 1832 inlämnades en skriftlig överenskommelse om hur hustomten (Porsarp) skulle fördelas. I lagfartshandlingarna från 1832 står att Peter Jaensson ägde Westergården och Jaen Svensson Östergården.

Jaen Svensson vare fosterson till Jonas Andersson som kom till Porsarp 1802

År 1832 uppstod alltså Westergården för första gången. Troligtvis påbörjades byggnationen av bostadshusen och ekonomibyggnader under dessa år. På kartan vid Laga skifte 1840 (sid 7) har husen markerats tydligt. På kartan för Laga skiftet finns också husen på Lidholms och Greneldjärstorpet (Palmatorpet) inritat.

I bouppteckningen efter Peter Jaensson 1857 har skrivits in ”att gårdsbruket hade övertagits av sönerna” och ingick således inte i upptagna tillgångar efter Peter Jaensson.

I Carl Anderssons memoarer (sid 9) skriver han att farfar Peter Jaensson sista åren bodde i ett litet rum en trappa upp. (det är ju fantastiskt att vi har en ögonblicksbild så långt tillbaka i tiden!!).

År 1854 byggdes nya bostadshus och ladugård på Östergården. Huruvida nuvarande hus i Östergården är från denna tid eller några omfattande upprustning skett genom åren är för mig okänt.

Andreas Pettersson tjänade som dräng på olika håll men återkom till Westergården 1851. År 1852 gifte han sig med Stina Andersdotter och fick sju barn. I gårdshandlingarna har jag funnit försäkringshandlingar från 1864 (se sid 9) . År 1865 dog Stina. Andreas gifte om sig 1868 med Charlotta Johannisdotter (som är min mormors mor.)

Andreas dog 1900 och gården övertogs av min morfar/mormor. År 1905 byggde så min morfar ny ladugård och 1910 blev det nya bostadshuset klart. Några av de uthus som finns på gården kan vara från 1830-talet.

Den södra gården i Porsarp (Landins gård) har för mig en lite oklar bakgrund. Det finns uppgifter i boken Gods och gårdar att mangårdsbyggnaden byggdes 1860 och ekonomibyggnaderna 1921. Känt är att Karl Andersson och ett barnbarn till Peter Jaensson Mathilda Karlsdotter gifte sig 1901. Vem som byggde mangårdsbyggnaden och bodde där fram till 1901 är inte utrett.